

PRATARMĖ

Didžioji Britanija man yra labai ypatinga šalis. Ji buvo mano pirmasis prieglobstis Europoje ištrūkus iš Somalio, čia aš pradėjau savo modelio karjerą. Didžioji Britanija man brangi ir dėl savo afrikietiškos kultūros gausos.

Britanija yra atvira pačioms įvairiausioms kultūroms, tradicijoms, kalboms ir papročiams. Gali išpažinti kokią tik nori religiją, ir niekas nieko nesakys, jei sugalvosi nešioti tradicinius drabužius. Ši laisvė ir tolerancija kitiems – vieni didžiausių Britanijos pasiekimų. Manau, kad būtent dėl jų spalvinga Britanijos visuomenė yra puikus pavyzdys kitoms šalims.

Vis dėlto, būtent dėl šios tolerancijos etniniai britai kartais užsimerkia prieš tamsias jų paslaptis. Ši tolerancija klaidina – ima atrodyti, kad nieko tokio (o gal net teisinga!) nusisukti pamačius, kad tautinės mažumos narį skriaudžia jo tautiečiai, ypač jei tai daroma pagal tradicijas. Būtent dėl šios perdėtos

tolerancijos žmonės jaučiasi nejaukiai kišdamiesi ar pasisakydami prieš tradicinius papročius. Todėl pažeidžiamiausi tų tautinių bendruomenių nariai – moterys ir ypač mergaitės – turi kęsti žiaurias kančias.

Jau daugelį metų kovoju su mergaičių apipjaustymu – moterų lytinių organų žalojimu, arba MLOŽ. Nors žinojau, kad nuo šios praktikos nukentėjusių merginų yra ir už Afrikos ribų, visuomet maniau, kad mergaitės, gimusios Didžiojoje Britanijoje – toli nuo savo kaimų ir močiūčių, bus saugios. Deja, aš klydau.

Rašydama šią knygą atlikau tyrimą, kurį pradėjau būtent nuo Didžiosios Britanijos. Jis atskleidė, kad moterų lytinių organų žalojimas yra menkai pripažinta, bet opi Britanijos problema. Londone, Šefilde, Kardife ir daugelyje kitų miestų, atvirose, moderniose bendruomenėse mergaitės ir moterys kenčia nuo neapsakomai žiaurių papročių. Britų organizacija FORWARD (angl. *The Foundation for Women's Health, Research and Development* – Moterų sveikatos tyrimų ir plėtros centras) pradėjo kampaniją, siekiančią MLOŽ pripažinimo žmogaus teisių pažeidimu ir siūlančią nuo to nukentėjusioms moterims paramą ir nemokamas konsultacijas. Jie teigia, kad Didžiojoje Britanijoje gyvena apie 80 tūkst. apipjaustytų moterų, kurios kasdien kenčia to pasekmes. Deja, dar 7 tūkst. Britanijoje gyvenančių mergaičių gresia apipjaustymas. Maža to, šie skaičiai gali neatitikti realybės, nes neturime duomenų apie moteris iš Arabijos pusiasalio ir Azijos šalių. Nors MLOŽ pirmiausia yra Afrikos problema, toks mergaičių žalojimas plačiai praktikuojamas ir Malaizijoje, Pakistane ir Irake. Paprasčiausiai negalime įvertinti tikslaus taip nukentėjusiųjų skaičiaus.

Dalį moterų ir mergaičių sužaloja pribuvėjos, gydytojai ar netgi tradicinės apipjaustytojos Europoje. Dauguma jų grįžta į

savo tėvų gimtąsias šalis Afrikoje ar Arabijos pusiasalyje ir yra apipjaustomos ten. Beveik kiekvienai mergaitei šiose bendruomenėse gresia rimtas pavojus patirti MLOŽ. Tiesa ta, jog netgi čia, Britanijoje, 21 a., daugelis motinų šiose etninių mažumų grupėse tiki, kad jų dukros neras sau vyro, jei nebus sužalotos. Vyrai ir moterys kartu palaiko šią tradiciją vedami baimės ir meilės. O kadangi atvirai kalbėti apie MLOŽ vis dar yra tabu, niekas apie tai nekalba ir paprotys laikomas paslapyje. Nors bendruomenėse visi žino, kas tai yra.

Didžioji Britanija tapo pirmąja šalimi Europoje, išleidusia moterų lytinių organų žalojimą draudžiantį įstatymą – 1985 m. visos MLOŽ formos buvo uždraustos. O nuo 2003 m. uždrausta ir išvežti mergaites iš Britanijos šiai procedūrai atlikti gimtojoje šalyje. Nepaisant to, per šiuos metus pagal šį įstatymą nebuvo iškelta nė viena byla. Nė viena.

Aš tikiu, kad nutraukti šią baisią tradiciją nebūtų sunku. Manau, kad pirmiausia reikia kuo geriau informuoti nuo jos nukentėjusius žmones apie įstatymus, draudžiančius MLOŽ, ir priežastis, kodėl šie įstatymai buvo priimti. Jiems reikia savo kalba išgirsti, kodėl MLOŽ yra žiauri, pavojinga ir nusikalstama praktika. Antra, nuo jos nukentėjusioms moterims verkiant reikia pagalbos. Trečia – ir svarbiausia – mums visiems reikia būti budriems. Esu tikra, kad gydytojams reikėtų apžiūrėti mergaites dar kūdikystėje ir šias patikras kartoti kasmet. Juk gydytojai, akušerės ir slaugytojos nuolat apžiūri vaikus ieškodami kitų sveikatos sutrikimų, o MLOŽ neabejotinai sutrikdo sveikatą. Galiausiai įstatymai turi būti vykdomi ir visi žmonės, įtariami įsitraukimu į šią baudžiamąją veiklą, turi būti teisiami. Prancūzija yra vienintelė šalis Europoje, nuteisusi tėvus ir apipjaustytojas už MLOŽ. Tačiau galiu jus užtikrinti, kad ši problema ne ką mažiau aktuali ir Didžiojoje Britanijoje.

Žinau, kad šie reikalavimai afrikiečių ir kitose multikultūrinėse bendruomenėse bus vertinami kontroversiškai. Bet neįmanoma nuneigti to, kad mergaičių lytinių organų žalojimas yra vienas žiauriausių dalykų, kokį tik gali padaryti žmogui. Turime imtis visko, kas tik įmanoma, kad tai sustabdytume. Tikiuosi, kad ši knyga padės tai pasiekti.

Waris Dirie, 2005

MANO TREČIASIS GYVENIMAS

Pabundu išpilta prakaito. Dar labai anksti, net nėra šeštos ryto. Visą šią trumpą naktį niekaip negalėjau nurimti, pašokdavau vidury tamsių baisių sapnų. Užmerkus akis vėl išnyra šiurpūs vaizdai: ankštas pigaus viešbučio kambarys pageltusiais tapetais. Ant lovos guli maždaug dešimties metų mergaitė. Tikrai ne vyresnė nei dvylikos. Ji nuoga. Keturios moterys apspitusios lovą laiko ją prispaudusios. Tarp išskėstų mergaitės kojų sėdi sena moteris su skalpeliu rankose. Paklodė permirkusi krauju. Mergaitė spiegia nesavu balsu. Ji vis nesiliauja klykti, o jos balsas veria man širdį.

Aš vis pabusdavau nuo šio klyksmo. Atrodė, kad jis aidi mano pačios kambaryje. Klupinėdama išsiropščiu iš lovos pasiimti stiklinės vandens. Pažvelgiu pro langą. Jau švinta. Aš esu Vienoje, ir niekas čia neklykia. Sakau sau, kad tai buvo tik sapnas.

Vakar vakare grįžau iš savaitgalio kelionės į Kardifą. Iki atsikraustymo į Vieną Velso sostinėje praleidau dvejus metus. Labai laukiau šios trumpos kelionės, nes norėjau ten susitikti su keletu draugų ir šiek tiek atsipūsti, bet savaitgalis praėjo ne taip, kaip įsivaizdavau. Draugai pakvietė pietų prieš mano skrydį vakare. Kadangi visi seniai vieni kitus pažinojome, turėjome daug visko aptarti ir iki soties prisikvatojome. Bet vienas jaunas vyras vardu Mariamas sėdėjo tyliai ir per visą vakarą nepratarė nė žodžio. Pietaudamas jis vis žvilgčiojo į mane įdėmiu žvilgsniu. Niekaip nesupratau, kodėl. Pietums pasibaigus su visais atsisveikinau, ir jis palydėjo mane prie durų. Pasinaudojau šia proga jo paklausti, kas ne taip.

– Varis, aš taip žaviuosi tavo stiprybe, – pradėjo jis. – Nežinojau, kad apipjaustymas mergaitėms sukelia tokias kančias. Norėčiau padėti šviesti žmones šia tema. Dauguma juk išvis nieko apie tai nežino. Mergaitės apipjausto tiesiog todėl, kad taip visuomet buvo daroma. Niekas nė nesusimąsto apie pasekmes.

Nusišypsojau. Vis daugiau vyrų supranta, kad neteisinga žaloti mergaičių lytinius organus. Tai suteikia man vilties. Svajoju, kad viskas kuo greičiau pasibaigtų ir liktų praeityje.

Staiga Mariamas labai surimtėja.

– Bet norėjau tau papasakoti kai ką kita. Prieš keletą dienų išgirdau baisią istoriją. – Jis papasakoja man apie afrikiečių šeimą Kardife, norėjusią apipjaustyti savo dešimtmetę dukterį. Jie išnuomojo kambarį hostelyje ir sumokėjo senai moteriai iš Libijos 200 svarų, kad apipjaustytų mergaitę. Bet peilis slystelėjo ir mergaitė taip nukraujavo, kad teko ją vežti į ligoninę. – Todėl kalbos ir pasklido, – paaiškino Mariamas. – Ji vos mirtinai nenukraujavo.

– Ir ką, nejaugi niekas nepranešė policijai? – paklausiau.

– Nežinau, – atsakė jis.

– Kokia tos šeimos pavardė? Kur jie gyvena? Ar mergaitė pasveiko? – Nesiliovau klausinėti, bet Mariamas nieko nežinojo.

– Jaučiuosi toks bejėgis, – atsidūsta Mariamas. – Žinau, kad tai nutiko, bet nieko negaliu padaryti.

Tai nebuvo pirmas mano girdėtas lytinių organų žalojimo atvejis Europoje. Knygos, kurias parašiau, pavertė mane savotišku simboliu kovoje prieš mergaičių apipjaustymą, todėl žmonės pradėjo noriai eiti pasidalinti su manimi šurpiomis istorijomis apie mergaičių žalojimą arabų ir afrikiečių šeimose. Deja, kas kartą, kai tik pamėgindavau surinkti pakankamai informacijos, kad galėčiau kreiptis į policiją, žmonės imdavo išsisukinėti. Afrikiečių bendruomenėse puikiai žinoma, kad šalių sienos tradicijoms – ne kliūtis, todėl Europoje, be jokios abejonės, yra nuo šio papročio nukentėjusių mergaičių ir moterų. Bet žmonės vieni kitų neišduoda. Vis dėlto Kardife į šią istoriją įsivėlė gydytojas arba ligoninė. Vadinasi, aš turėčiau pamėginti ką nors išsiaiškinti.

Iki skrydžio man jau buvo likę visai nedaug laiko, ir jį visą praleidau klausinėdama, skambinėdama visiems Kardifo kontaktams, kokius tik prisiminiau. Ar kas nors ką nors girdėjo? Gal kas nutuokia, kas ta mergaitė? Bet niekas nieko nežinojo. Maža to, niekas net nenorėjo kalbėtis tokia tema. Apskambinau ligonines, policijos nuovadas ir socialines tarnybas. Nieko. Laikas išseko. Pradėjo laipinti į mano lėktuvą skrydžiui į Vieną. Palikau Kardifą sau už nugaros, bet parsivežiau su savimi mergaitės viešbučio kambaryje vaizdinį. Jis nusėdo kažkur giliai mano pašamoneje ir įsiveržė į mano sapnus.

Nebegaliu užmigti. Jeigu mėginčiau, tik švaistyčiau laiką. Susirandu sportbačius, apsirengiu sportiniais drabužiais ir išlekiu pabėgioti. Bėgimas man – geriausias vaistas, ypač jei esu kaip reikiant dėl ko nors nusiminusi. Bėgiodama nurimsiu, susidėliosiu mintis ir pradėsiu mąstyti aiškiau.

Lauke šalta. Bėgdama paupiu pralenkiau ankstyviausius mokyklinukus pakeliui į mokyklą. Pamažu mano mintys liaujasi siausti. Su palengvėjimu pamąstau, kaip gera grįžti į Austriją. Mergaitės čia saugios, čia joms niekas negresia.

Bet kaip galiu būti tuo tokia įsitikinusi? Kas, jei tie atvejai, apie kuriuos girdžiu Europoje, nėra išimtys? Kas, jeigu tai vyks ta visur? Netgi čia, Vienoje? Staiga sugrįžta mano košmaras ir išgirstu mergaitės klyksmą vidury modernaus europietiško miesto.

Prisimenu savo interviu knygoms išėjus ir konferencijas, kuriose dalyvavau kaip specialioji Jungtinių Tautų ambasadorė. Visuomet kalbėdavomės apie Afriką, manęs nuolat klausinėdavo apie Somalį. Ar bent kartą buvau susitikusi su ekspertu, kuris išmanytų apie tai, kas vyksta Europoje? Ne, tikrai nebūčiau tokio dalyko pamiršusi. Neprisimenu jokio tyrimo ar statistikos apie MLOŽ Europoje. Ar yra daugiau aukų? Prisėdu ant artimiausio parko suolo. Varis, sakau sau, tu turi ko nors imtis. Turi sužinoti tiesą...

Tuo metu vis dar tikėjaisi, kad mano baimės niekuo nepagrįstos. Šiandien žinau, jog buvau teisi įtardama, kad mergaičių apipjaustymas vyksta visur. Apsisprendimas ištraukti į kovą su mergaičių žalojimu pakeis mano gyvenimą. „Dykumų aušros“ ir „Dykumų gėlės“ laikai praėjo.

Tą rytą išaušus prasidėjo trečiasis mano gyvenimas.

Visi žmonės gimsta laisvi ir lygūs savo orumu ir teisėmis. Jiems yra suteiktas protas ir sąžinė, ir jie turi elgtis vienas su kitu kaip broliai. Taip skelbia Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimta ir paskelbta 1948 m. gruodžio 10 dieną.

Kitą savaitę sėdėjau kavinėje, įsikūrusioje Ringštrasėje, Vienoje. Po langais dar darda raudoni ir balti tramvajai. Seni pastatai kitoje gatvės pusėje atrodo didingai. Aplinkui žmonės sėdi prie staliukų ir skaito laikraščius. Kai kurie lankytojai praleidžia čia po kelias valandas užsisakę vos vieną puodelį, bet niekam tai nerūpi. Tikra tipiška Viena: visi tokie atsipūtę, atmosfera tiesiog nuostabi. Gyvenu čia jau metus ir iki šiol negaliu atsi-džiaugti. Manęs dažnai klausia: kodėl Viena? Ir aš visuomet atsakau tą patį: Viena yra gražus miestas. Susiradau čia daugybę draugų. Taip, Vienoje jaučiuosi kaip namuose, pagaliau radau man skirtą vietą.

Pastaruosius keletą metų nuolat keliavau. Perskaičiau daugybę paskaitų kaip Jungtinių Tautų specialioji ambasadorė ir dalyvavau begalėje labdaros renginių, bet man vis tiek atrodė, kad darau nepakankamai. Nusprendžiau imtis lyderystės – įkūriau Vienoje *Waris Dirie* fondą. Subūriau nedidelę komandą aukoms rinkti, kad turėtume kaip finansuoti kampanijas kovai prieš MLOŽ mano gimtajame Somalyje.

Šiuo metu Somalis nuo manęs taip toli. Aš laikiu Korinos. Ji yra politologė ir žurnalistė. Mudvi dažnai dirbame drauge. Dažniausiai ji atlieka tyrimus ir surenka duomenis apie moteris Afrikoje ir ten vykstančius projektus, vis pabrėždama, kaip svarbu sustabdyti mergaičių apipjaustymą. Prieš keletą dienų aš paprašiau jos mesti visus kitus darbus ir surinkti kiek įmanoma daugiau informacijos apie moterų situaciją Europoje. Korina

atvyksta šiek tiek pavėlavusi, bet aš nieko nesakau, nes ir pati nepersistengiu visur ir visada būti laiku. Nekantrauju pamatyti, ką jai pavyko išsiaiškinti.

Korina atsėdė ir numeta ant stalo didžiulį žalią dokumentų segtuvą.

– Čia viskas, ką radau, – uždususi paskelbia.

Ji užsisako kavos ir atverčia segtuvą. Jame susegta kokie keli šimtai puslapių. Išsitraukusi vieną lapą ji pasilenkia link manęs ir sušnabžda:

– Tu teisi. Nors visi tikisi, kad mergaitės apipjaustomos vis rečiau, realybė visai kitokia. Mergaitės žalojamos daugelyje Azijos ir Europos šalių, bet informacijos apie tai trūksta.

Vadinasi, tai tiesa. Arabijos pusiasalio šalyse, Jemene, Pakistane buvo sužalota tūkstančiai mergaičių. Vis daugiau atvejų iškyla į dienos šviesą Indonezijoje ir Malaizijoje. O dabar ir Europoje. Mane pasiekdavo tik ledkalnio viršūnė to, kas dėjosi Senajame žemyne, todėl visad maniau, kad mergaičių lytinių organų žalojimo problema čia nėra aktuali. Taip maniau iki pat tos dienos, kai kavinėje susitikau su Korina.

Ji užvertė segtuvą ir pastūmė jį man.

– Bus geriausia, jei mano užrašus perskaitysi pati. Tuoj pat įsitikinsi, kokia opi ši problema pasidarė Europoje.

Atsiverčiu segtuvą ir pažvelgiu į pirmąjį puslapį, akimis bėgdama per tekstą su daugybe Korinos ranka rašytų komentarų parašėse. Staiga mano žvilgsnis už kai ko užkliūva. Tai sąrašas moterų, kurioms teko patirti žiauriausią nusikaltimą prieš moteriškąją lytį: MLOŽ, moterų lytinių organų žalojimą, arba FGM, *female genital mutilation*, ar MSF, *mutilations sexuelles feminines*, mergaičių apipjaustymą, arabiškai vadinamą *khafd*. „Dėmesio! – skelbia Korinos pastaba. – Daugelis aukų

nesutinka su žodžio „apipjaustymas“ vartojimu, nes jis sumenkina joms padarytą žalą.“

– Tiesa, mergaičių apipjaustymas skamba kaip berniukų apipjaustymas, bet tai juk ne tas pats, – sakau Korinai. – Nors iš tikrųjų man nesvarbu, kokį terminą žmonės vartos, aš tiesiog noriu, kad tai liautųsi. MLOŽ yra pats tikriausias smurtas prieš moteris ir žmogaus teisių pažeidimas. Jungtinės Tautos mano tą patį.

Korina linkteli ir pasklaidžiusi lapus ištraukia 1993-ųjų metų Jungtinių Tautų deklaraciją. Jungtinių Tautų ir Pasaulio Sveikatos Organizacijos skaičiavimais, pasaulyje yra apie šimtą penkiasdešimt milijonų moterų – lytinių organų žalojimo aukų. Šimtas penkiasdešimt milijonų moterų ir mergaičių! Ko gero, realybėje šis skaičius dar didesnis. Daugelis šalių yra laikomos „aklosiomis zonomis“, kuriose neįmanoma surinkti jokių duomenų, todėl niekas nežino, kiek tose šalyse yra aukų. Šimtas penkiasdešimt milijonų mergaičių – juk tai daugiau žmonių nei Vokietijoje, Šveicarijoje, Austrijoje, Olandijoje, Belgijoje ir Danijoje kartu sudėjus. Nukenčia ir savaitės amžiaus naujagimės, ir paauglės mergaitės, ir suaugusios trisdešimtmetės moterys.

Kas kartą, kai kalbu apie MLOŽ, aš prisimenu, kas nutiko man. Man vėl penkeri, ir aš vėl sėdžiu ant akmens gimtajame Somalyje. Labai ankstus rytas. Man baisu. Sėdžiu savo mamos glėbyje – ji sėdi apsvijusi mane kojomis ir įbruka man į burną šaknies gabalą, kad iš skausmo neįsikąščiau į liežuvį.

– Varis, juk žinai, kad tavęs ramiai neišlaikysiu, – sako ji. – Juk esu čia viena. Todėl, mažute, pasistenk būti gera mergaitė. Parodyk mamai, kad esi drąsi, ir viskas pasibaigs daug greičiau.

Vėl regiu grubų, bjaurų senolės veidą ir nuožmų jos negyvų akių žvilgsnį. Matau seną demblio krepšį ir tai, kaip ji ilgais

pirštais iš jo išima surūdijusią skustuvo geležtę, aplipusią sudžiūvusiu krauju. Mama užriša man akis. O tada jaučiu, kaip pjauna mano kūną – mano lyties organus. Niekada nesugebėjau tinkamai apibūdinti, koks tai jausmas. Nėra žodžių tokiam skausmui išreikšti. Girdėjau, kaip buka geležtė raižo man odą. Prisimenu savo drebančias kojas, kraujo klanus ir tai, kaip sunku buvo ramiai nusėdėti. Girdžiu savo riksmus ir maldas. Galiausiai aš nualpstu. Atgavus sąmonę pirmiausia į galvą šauna mintis, kad pagaliau tai pasibaigė. Raištis nuslydo nuo akių. Aiškiai regiu senąją mėsininkę ir akacijos spyglių krūvelę šalia jos. Ji ima mane jais badyti ir mane vėl užlieja nepakeliama skausmo banga. Senolė veria baltą medvilninį siūlą pro išbadytas skylės ir mane susiuva. Mano kojos visiškai nutirpsta. Iš skausmo, regis, išeisiu iš proto. Galvoje lieka viena vienintelė mintis: noriu numirti.

Prisimenu savo motinos veidą taip aiškiai, tarsi būčiau mačiusi ją vakar. Ji tvirtai įsitikinusi, kad daro man paslaugą. Vienintelį teisingą dalyką. Nežinau, kiek kartų jau pasakojau šią istoriją. Kas kartą atrodo, kad tai nutiko kažkam kitam, kažkuriai kitai mažai mergaitei. Tarsi ta mažutė Varis būtų buvusi kažkas kitas.

– Gal norėtumėt dar ko nors atsigerti? – paklausia padavėjas. Apsirengęs formalia juoda su baltu uniforma, jis atrodo draugiškas ir mandagus. Akimirką išsigąstu ir bukau į jį pasižiūrėjusi užsisakau apelsinų sulčių. Susimąstau, ar jis bent šivaizduoja, į kokią šešėlių karalystę ką tik įžengiau... Korina susikaupusi knisasi savo popieriuose. Arba apsimeta, kad knisasi. Bet kuriuo atveju, ji pakankamai empatiška, kad suprastų, jog neverta manęs klausti, kas ne taip. Maža mergaitė prie gretimo staliuko juokdamasi pagauna mano žvilgsnį.

Greitai išsitraukiu kitą duomenų lapą. Jame aprašytos medicininės apipjaustymo pasekmės. Man nereikia jo skaityti, nes viską ir taip puikiai žinau: skausmingos mėnesinės, infekcijų rizika, bet kokio fizinio kontakto baimė. Prisimenu seną somalietišką posakį: „Meilė skaudina tris kartus: kai tave apipjausto, kai išteki ir kai gimdai.“ Moterys, patyrusios sunkiausią apipjaustymo formą, infibuliaciją, yra šiek tiek plačiau prapjaunamos po santuokos ceremonijos ir tada antrą kartą, dar plačiau, prieš gimdymą.

– Ir vis dėlto čia nerandu vienos iš bjauriausių pasekmių, – sakau Korinai. – Tos siaubingos nerašytos taisyklės, kad privalai tylėti. Negalima niekam pasakoti apie skausmą.

Turiu padaryti pertrauką. Gurkšteliu sulčių. Didžiąją dalį čia aprašytų dalykų man teko patirti pačiai. Suprantu, kokie skausmai čia aprašyti. Bet laikas man gailestingas – dalį šių prisiminimų ištrynė užmarštis. Deja, kai kurios baisios patirtys niekur nedingo ir tuoj pat ryškiai stoja man prieš akis.

– Ar radai kokių nors duomenų apie MLOŽ Europoje? – paklausiu Korinos. Sužvejojusi atitinkamą lapą savo popierių krūvoje, ji parodo man surašytus skaičius: *Prancūzija – 70 000, Didžioji Britanija – 80 000. Italija – 35 000.* Ko? Ką reiškia šie skaičiai? Šalia sudarytas kelių Afrikos ir Arabijos pusiasalio šalių sąrašas su procentais. Apačioje puikuoja raudonu markeriu parašytas ir du kartus pabrauktas skaičius: *500 000.* Papurtau galvą netikėdama savo akimis. – Kas čia per skaičius? Pusė milijono ko? Tik jau nesakyk, kad sužalotų moterų? Gyvenančių Europoje? Negali būti!

Korina linkteli, bet įsiterpiu jai dar nespėjus išsižioti:

– Ne, palauk, – išlemenu apimta siaubo. Negaliu patikėti, kad kalbamės apie pusę milijono moterų Europoje sužalotais

lyties organais. – Kaip tu gavai tokius skaičius? Kokių turime įrodymų?

Korina paaiškina, kad daugelis Europos šalių renka tikslią statistiką, kiek moterų imigravo iš šalių, kuriose atliekamas MLOŽ. Pasaulio Sveikatos Organizacija turi duomenų, koks procentas moterų tose šalyse yra sužalota. Taip suskaičiuotas nukentėjusiųjų skaičius.

– Žinoma, mes neturime duomenų apie visas šalis, – paaiškina Korina. – Be to, nemaža dalis afrikiečių, arabų ir azijiečių moterų čia atvyko nelegaliai, todėl apie jas statistikos iš viso neturime.

Sutrikusi pažvelgiu į Koriną. Prieš atsakydama ji sunkiai nuryja seiles:

– Tai reiškia, kad mūsų pusė milijono tėra tik atskaitos taškas.

Giliai įkvepiu. Vaizdas liejasi akyse, o galva svaigsta. Europoje gyvena pusė milijono sužalotų mergaičių ir moterų: penki šimtai tūkstančių nukentėjusiųjų, kurios taip pat turi savo dukrų. Deja, nepritapusios prie Vakarų pasaulio, jos manys, kad atlikti procedūrą yra kaip niekad svarbu. Pusė milijono aukų čia, tiesiog mums už durų ir kasdien jų atvyksta vis daugiau. Bet niekas apie tai nežino. O aš noriu sužinoti daugiau. Kas yra šios moterys? Kaip jos gyvena čia, Europoje? Ar čia galioja jas saugantys įstatymai ir veikia įstaigos, į kurias jos gali kreiptis? Kaip elgiamasi su jų dukromis? Ar dar kas nors kur nors Europoje rūpinasi šia problema?

Vėl prisimenu tą mažą mergaitę viešbučio kambaryje Kar-dife. Mergaitę, kuri niekada iki galo nebeatsigaus nuo fizinės ir psichologinės traumos, kurią patyrė tą dieną. Penki šimtai tūkstančių moterų reiškia penkis šimtus tūkstančių potencialių motinų. Turime jas kaip nors pasiekti ir joms padėti.

Užverčiu segtuvą ir apsisprendžiu. Nuo šios dienos aš atsidėsiu kovai su mergaičių lytinių organų žalojimu Europoje. Dirbsiu tol, kol kiekvienas vaikas čia bus saugus. Tol, kol kiekvienam bus aišku: MLOŽ yra ne paprotys, o smurtas prieš moteris.

Tada dar nežinojau, kokia ilga ir sekinanti bus ši kova.

– Užmesk akį į diskusijų forumus internete, – atsisveikindama priduria Korina. – Ten rasi daugybę pokalbių šia tema. Viskas anonimiška, todėl žmonės rašo, ką iš tikrųjų galvoja. Nustebsi pamačiusi, kiek žmonių tokiuose forumuose noriai kalba apie apipjaustymą.

– Korina, juk žinai, kad namuose neturiu kompiuterio. Menkai ką suprantu apie naudojimąsi internetu, bet, žinoma, noriu sužinoti daugiau. Gal rytoj susitikim biure? Tu man padėsi ir parodysi tuos forumus, – pasiūlau.